

16. nóvember 2023

Fjárlaganefnd - Fjáraukalög 2023

– staða sjúkratryggingaliða og frávikagreining lyfjakostnaðar

Skrifstofa fjárlaga og innri þjónustu

Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið

Staða sjúkratryggingaliða 9M 2023

Í m.kr.

Fjárlagaviðfang	Raunstaða 9M	Rekstraráætlun	Frávik frá áætlun	Frávik %	Útkomuspá
08206111 Lækniskostnaður	10.851,4	12.186,7	1.335,3	11,0%	1.200,0
08206115 Lyf	14.018,7	11.352,9	-2.665,9	-23,5%	-2.500,0
08206121 Hjálpartæki	5.181,6	4.664,8	-516,8	-11,1%	-292,0
08206125 Hjúkrun í heimahúsum	36,6	61,4	24,8	40,4%	30,0
08206131 Þjálfun	4.624,3	5.572,6	948,3	17,0%	1.400,0
08206135 Tannlækningar	6.132,2	5.789,4	-342,8	-5,9%	-450,0
08206141 Sjúkraflutningar og ferðir innan lands	1.150,0	1.150,2	0,2	0,0%	20,0
08206145 Brýn meðferð erlendis	2.771,0	2.037,9	-733,2	-36,0%	-654,0
08206151 Sjúkrakostnaður vegna veikinda og slysa erlendis	797,8	386,1	-411,8	-106,7%	-459,0
08206191 Annað	725,2	428,4	-296,7	-69,3%	-310,0
	46.288,8	43.630,4	-2.658,6	-6,1%	-2.015,0

- Í frumvarpi til fjárukalaga 2023 eru tillögur
  - ❑ sem ná yfir frávik m.v. 9M stöðu liðanna
  - ❑ um millifærslur af þeim liðum sem afgangur er á yfir á liði sem eru í halla

Staða liða sjúkratrygginga 9M og árslokaspá – MS23

- Málaflokkur 23.30 Erlend sjúkrahúspjónusta
- Samanlagður halli á málaflokknum er 1.145 m.kr. – 47%
  - ❑ Brýn meðferð erlendis 733 m.kr. halli
  - ❑ Sjúkrakostnaður vegna veikinda og slysa erlendis 412 m.kr. halli
- Erfitt að áætla liðina
  - ❑ Sveiflukenndir og mögulega kostnaðarsamir
  - ❑ Sjúkratryggðum er veitt þjónusta án tillits til stöðu fjárveitinga – tilfærslur
- Árslokaspá gerir ráð fyrir 1.113 m.kr. halla í árslok – óhagstætt gengi gæti hækkað hallann um 400 m.kr.

Staða liða sjúkratrygginga 9M og árslokaspá – MS24 - Heilbrigðisþjónusta utan sjúkrahúsa

- **Málaflokkur 24.20 sérfræðiþjónusta og hjúkrun** er 720 m.kr. undir fjárheimild á 9M – 3,9%
  - ❑ Lækniskostnaður 1.335 m.kr. undir heimild – minni eftirspurnar vegna samningsleysis fyrri hluta ársins. Gera má ráð fyrir að eitthvað gangi á afganginn til ársloka vegna nýrra samninga.
  - ❑ Hjúkrun í heimahúsum er 25 m.kr. undir heimild – þjónusta færist í meira mæli í heimahjúkrun og önnur úrræði.
  - ❑ Tannlækningar 343 m.kr. halli – 6%. Árslokaspá SÍ gerir ráð fyrir 450 m.kr. halla. Í fjárukalögum er gert ráð fyrir millifærslu 270 m.kr. fjárveitingu vegna hækkunar greiðslupátttöku Sjúkratrygginga í tannlækningum lífeyrisþega og 250 m.kr. fjárveitingu til að mæta kostnaði við hækkun styrkja til tannréttinga barna.
  - ❑ Annað er um 300 m.kr. í halla eða 69,3%. Árslokaspá gerir ráð fyrir 310 m.kr. halla. Fyrst og fremst er um að ræða heimþjónustu ljósmæðra og þjónustugjöld í heilbrigðiskerfinu (SÍ endurgreiðir sjúklingum í samræmi við reglugerð um greiðslupátttöku vegna aðgerða sem sjúklingar greiða að fullu á heilbrigðisstofnunum).

Staða liða sjúkratrygginga 9M og árslokaspá – MS24 - Heilbrigðisþjónusta utan sjúkrahúsa

- Málaflokkur 24.30 sjúkraþjálfun, iðjuþjálfun og talþjálfun er 948 m.kr. undir fjárheimild á 9M – 17%.
  - ❑ Samningsleysi sjúkraþjálfara hefur mestu áhrif á minni eftirspurn. Sí miðar við að samningar náist fyrir árslok.
- Sjúkraflutningar og ferðir innanlands á málaflokki 24.40 sjúkraflutningar er innan fjárheimilda
- Málaflokkurinn 26.30 Hjálpartæki er í 517 m.kr. halla eða 11%.
  - ❑ Sprautu- og rannsóknarbúnaður veldur mestum áhrifum en kostnaður við súrefnisþjónustu hefur hækkað þar sem Sí tóku við útvegum súrefnistækja til hjúkrunarheimila 2022. Þá hafa gervilimir og íhlutir hækkað mikið í verði.

Staða liða sjúkratrygginga 9M og árslokaspá – MS26 - Lyf og lækningavörur

- Málaflokkur 26.10 Lyf er í um 2,6 ma.kr. halla
- Almenn lyf eru í 2.666 m.kr. halla á 9M – 23,5%.
  - ❑ Mikil hækkun í ákveðnum lyfjaflokkum.
  - ❑ Aukin notkun kostnaðarsamra lyfja.
  - ❑ Hækkun smásöluálagningar
  - ❑ Gengisþróun
- Sjúkratryggingar spá 2,5 ma.kr. halla í árslok, 3,1 ma.kr. halla með gengisáhrifum.
- Gert er ráð fyrir afgangi af lið leyfisskyldra lyfja í árslok

16. nóvember 2023

Frávikagreining lyfjakostnaðar

Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið

Kostnaðarsömustu lyfjaflokkar SÍ

- 34% af heildarkostnaði vegna lyfja

ATC-flokkur	Einstaklingar	Dagskammtar	Kostnaður SÍ	Heildarkostnaður	Kostnaður á einstakling	Kostnaður DDD
Blóðsykurslækkandi lyf, önnur en insúlín	23.142	6.223.256	2.031.177.177	2.813.188.611	87.770	326
Örvandi lyf, við adhd og lyf sem efla heilastarfsemi	21.415	6.720.356	1.647.336.105	2.146.231.643	76.924	245
Segavarnarlyf	23.350	4.705.003	941.800.830	1.120.178.352	40.334	200

- Blóðsykurslækkandi lyf (ekki insúlín) – sykursýki og þyngdarstjórnun
- Örvandi lyf – notuð við ADHD og lyf sem efla heilastarfsemi
- Segavarnarlyf – lyf notuð til blóðþynningar

Mótvægisaðgerðir

Blóðsykurslækkandi lyf

- Kostnaðaraukning milli ára 2022 og 2023 var
  - ❑ 82% fyrir Ozempic
  - ❑ 60% fyrir Saxenda
  - ❑ Heildarkostnaður vegna þyngdarstjórnunar stefndi í 2,2 ma.kr. í ár
- Nýjar vinnureglur – Lyfjastofnun og Sjúkratryggingar
  - ❑ Horft til Norðurlandanna – HTA-mat
  - ❑ Greiðslupátttöku í Saxenda hætt og flutt á Wegovy – BMI 45
  - ❑ Greiðslupátttaka Ozempic miðuð við sykursýki

ADHD lyf

- Biðlistar eftir greiningu
  - Börn u.þ.b. 2000
  - Fullorðnir u.þ.b. 2500
- Notkun fullorðinna færst yfir á nýrri dýrari lyf – samheitalyf munu lækka kostnað
- ADHD samtökin telja að enn sé stórum hópi ekki sinnt
- Vantar fleiri úrræði en lyf fyrir þennan hóp
- Vantar heildarúttekt á málaflokknum

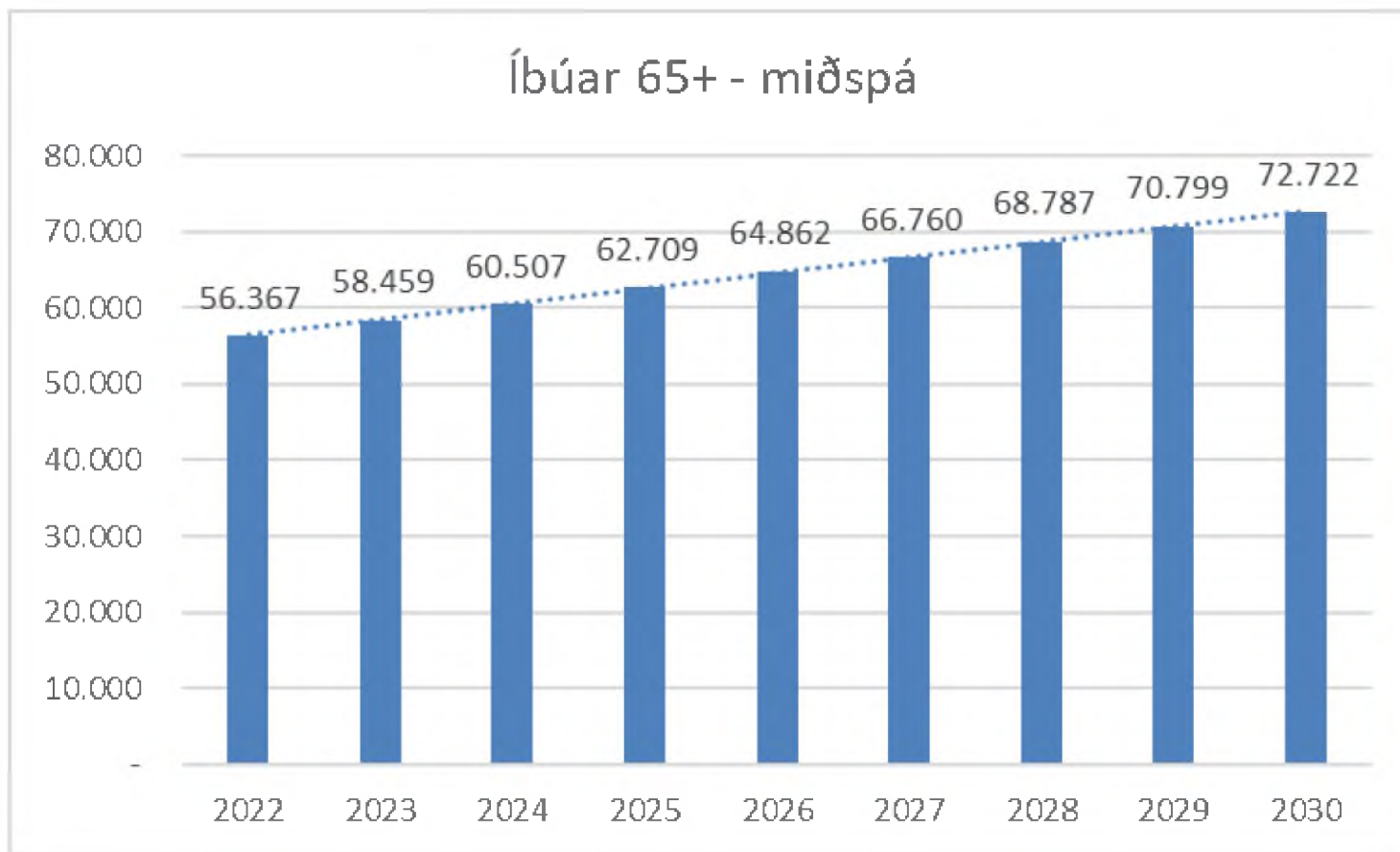

Segavarnarlyf

- Kostnaðarhagkvæm lyf
- Krefjast minni mannafla
- Samheitalyf þegar farin að draga úr kostnaðaraukningu

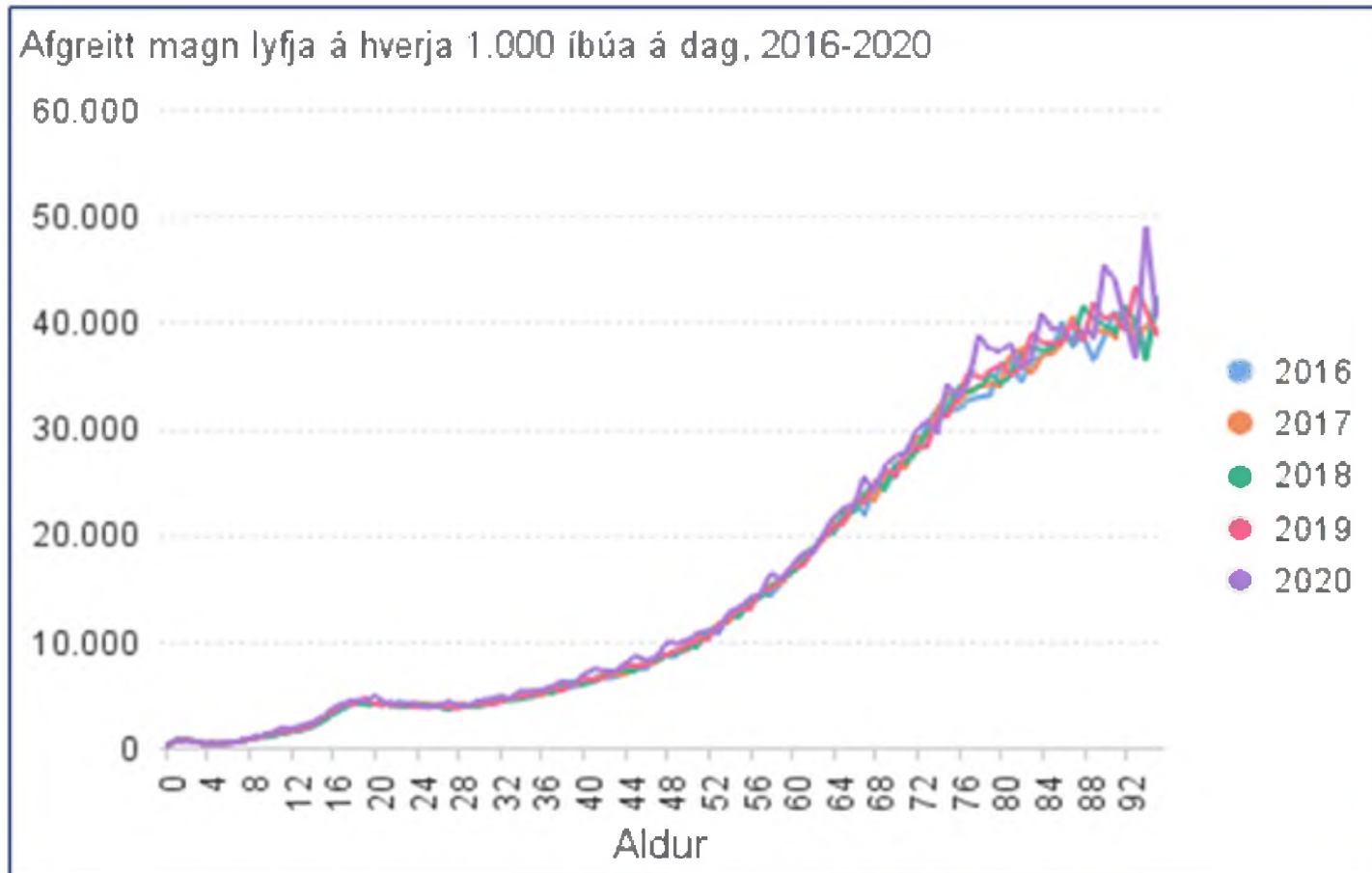
Fjölgun íbúa 65 ára og eldri til 2030

Íbúum 65 ára og eldri fjölgar um að meðaltali 3,2% árlega fram til 2030, alls um 29%, meðan íbúum á öðrum aldri fjölgar um að meðaltali 0,6% árlega alls um 8,8%. (Miðspá Hagstofu Ísl.)

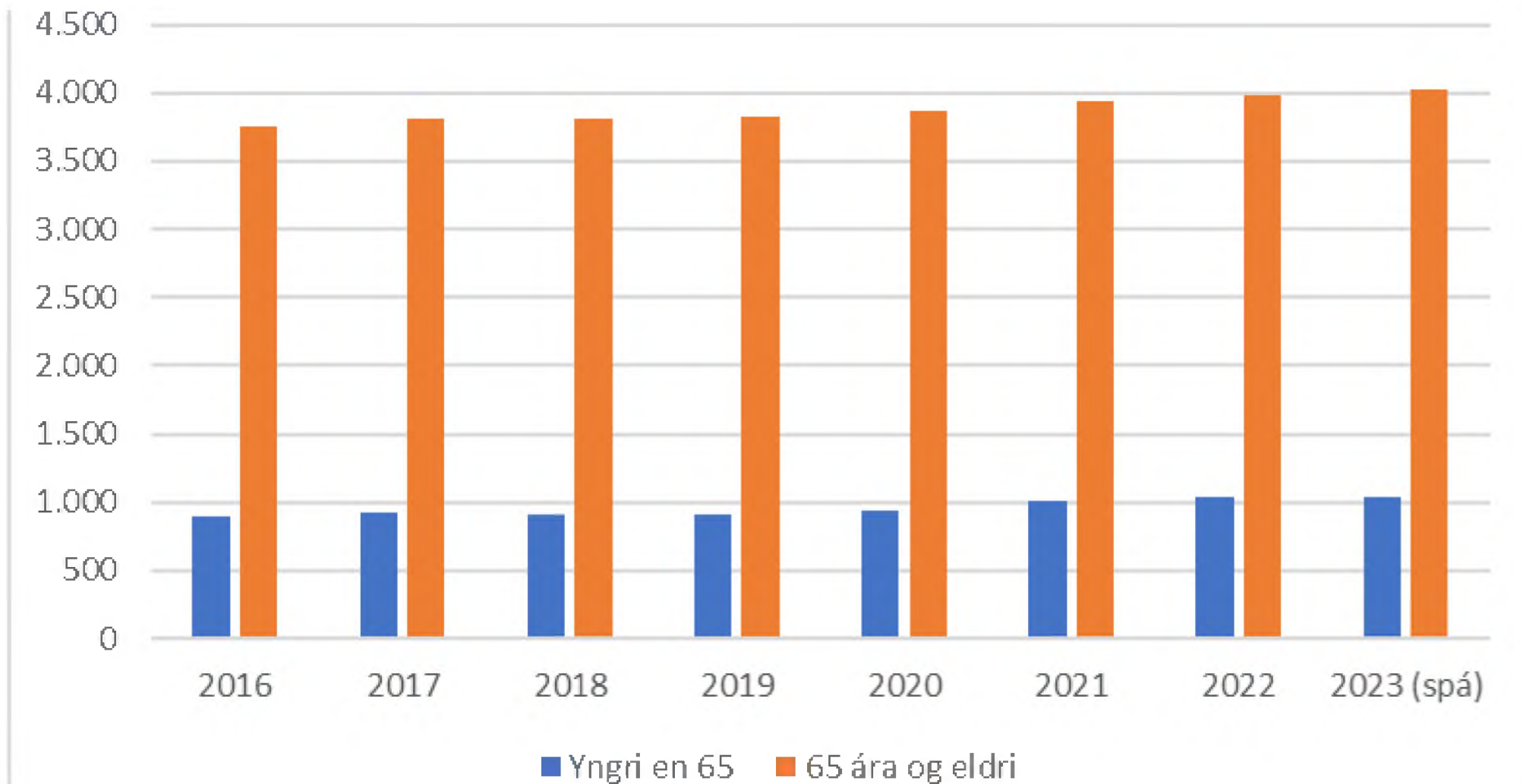
Lyfjanotkun eftir aldri

Lyfjanotkun í hópnum 65 ára og eldri er umtalsvert meiri en þeirra sem yngri eru.

Fjöldi DDD á 1000 íbúa á dag

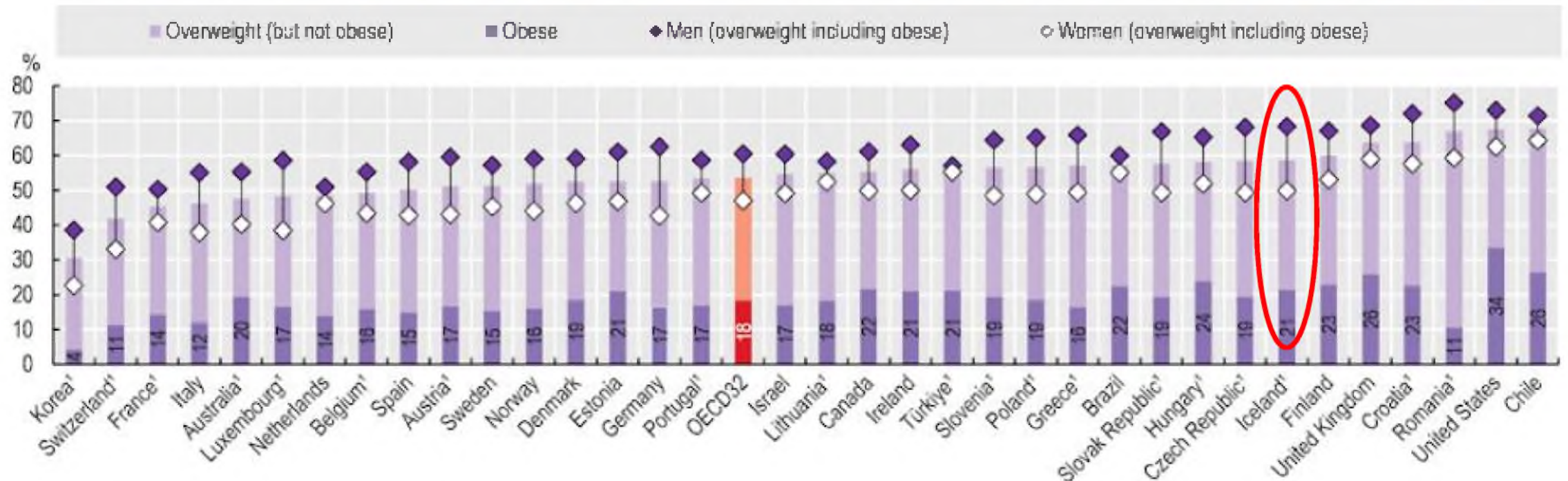

Offita og afleiðingar hennar (m.a. aukin lyfjanotkun)

- Offita er þekktur áhættuþáttur fyrir fjölmarga sjúkdóma þ.m.t. Háþrýsting, sykursýki hjarta-og æðasjúkdóma og krabbamein
- Ofþyngd og offita eru talin minnka lífslíkur um allt að þrjú ár
- Íslendingar eru með feitustu þjóðum Evrópu

Offita hefur áhrif á lyfjanotkun – Íslendingar meðal feitustu þjóða OECD
68% karla og 50% kvenna á Íslandi eru í ofþyngd – BMI 30 eða hærra

Figure 4.12. **Self-reported overweight and obesity rates among adults, by sex, 2021 (or nearest year)**

(Heimild: Health at a Glance 2023).